

Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi Sayı: 11/2 2022 s. 777-792, TÜRKİYE

Araştırma Makalesi

BİYOĞRAFI ESERLERİNİN ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN ÖZ GÜVEN DUYGUSUNUN GELİŞİMİNE ETKİSİ

Erkan AYDIN*

Mustafa KAYA**

Geliş Tarihi: Ocak, 2022

Kabul Tarihi: Nisan, 2022

Öz

Araştırmada, biyografi eserlerinin ortaokul öğrencilerinin öz güven duygusunun gelişimine etkisinin olup olmadığı incelenmiştir. Karma araştırma yöntemlerinden biri olan açılımlı sıralı desen kullanılmıştır. Bu bağlamda araştırmanın nicel sürecinde, ön-test ve son-test kontrol gruplu yarı deneysel desen kullanılmış; nitel sürecinde ise yazılı görüşmeler yapılmıştır. Araştırma, ortaokul 6. sınıfta okuyan 20'si deney, 21'i ise kontrol grubunda olmak üzere 41 öğrenci ile yürütülmüştür. 8 haftalık uygulama süreci olan bu araştırmanın nicel verileri, Piers ve Harris tarafından geliştirilen, Öner (1996) ve Çataklı (1985) tarafından Türkçeye uyarlanan Öz-Kavram Ölçeği (Öz Güven Ölçeği) ile; nitel verileri ise araştırmacılar tarafından geliştirilen yazılı görüşme formu ile toplanmıştır. Araştırmanın nicel verileri, t-testi ve karışık ölçümler için iki yönlü ANOVA; nitel verileri ise içerik analiziyle çözümlenmiştir. Araştırmanın nicel analizi sonucunda biyografi kitapları okuyan deney grubu öğrencilerinin öz güven puanlarının diğer kitapları okuyan kontrol grubu öğrencilerinin öz güven puanlarına göre son-testte daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Araştırmanın nitel sonucunda ise öğrenciler, biyografi eserleri okuduktan sonra başarılı olma isteklerinin arttığını; azim, gurur ve mutluluk gibi duygularının oluştuğunu belirtmiştir. Ayrıca öğrenciler, ünlü kişilerin hayatlarından etkilenecek onlar gibi olmayı, çalışkan ve tanınır olmayı, pes etmemeyi, başarıya giden yolda engelleri ortadan kaldırmayı istediklerini ve biyografi eserleri okuduktan sonra öz güvenlerinin arttığını ifade etmişlerdir.

Anahtar Sözcükler: Biyografi, öz güven, ortaokul öğrencileri.

EVALUATION OF THE EFFECT OF BIOGRAPHY WORKS ON THE DEVELOPMENT OF SELF-CONFIDENCE OF SECONDARY SCHOOL STUDENTS

Abstract

In the research, it was examined whether biography works have an effect on the development of secondary school students' sense of self-confidence. Explanatory sequential design, which is one of the mixed research methods, was used. In this context, quasi-experimental design with pre-test and post-test control groups was used in the quantitative process of the research; In the

* Dr. Öğr. Üyesi; Aksaray Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi ABD, erkanaydin02@gamil.com

** Doç. Dr.; Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi ABD, m.kaya@yyu.edu.tr

Araştırmanın Etik Kurulu İzni: Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimleri Etik Kurulu, 25.02.2021 tarih ve 22082 sayılı karar.

qualitative process, written interviews were conducted. The research was carried out with 41 students, 20 of whom were in the experimental group and 21 of them were in the control group, who were in the 6th grade of secondary school. The quantitative data of this research, which has an 8-week implementation period, were obtained with the “Self-Concept Scale (Self-Confidence Scale)” developed by Piers and Harris and adapted into Turkish by Öner (1996) and Çataklı (1985); Qualitative data were collected with a semi-structured interview form developed by the researcher. With the quantitative data of the study, t-test and two-way ANOVA for mixed measures; qualitative data were analyzed through content analysis. As a result of the quantitative analysis of the research, it was determined that the self-confidence scores of the experimental group students who read the biography books were higher in the post-test than the self-confidence scores of the control group students who read the other books. As a qualitative result of the research, students stated that their desire to be successful increased after reading biographies; stated that they have feelings such as determination, pride and happiness. In addition, students stated that they wanted to be like them by being influenced by the lives of famous people, to be hardworking and known, not to give up, to remove obstacles on the way to success, and their self-confidence increased after reading biographies.

Keywords: Biography, self-confidence, middle school students.

Giriş

Her toplum geleceğini; bilişsel, duyuşsal, dilsel ve sosyal yönden sağlıklı yetişen bireylere teslim etmek ister. Bu toplumların tarih sahnesinden kaybolmaması ve geleceğe taşınması için vazgeçilmez bir durumdur. Çocukların bu açılardan istenilen düzeyde yetişebilmesi için gerek kurumsal gerekse bireysel olarak çeşitli eğitim öğretim etkinlikleri düzenlenmektedir. Bu etkinliklerden biri de çocuklara yönelik hazırlanan edebî eserlerdir. Bu eserler çocuklara ana dili ve edebî zevk kazandırmanın yanı sıra onların duyu ve düşünce dünyalarını zenginleştirir, kelime hazinelerini artırır, onları hayata hazırlar böylece sosyalleşmelerine olanak sağlar. Kaya ve Erdem (2020, s. 84) göre bu eserler aracılığıyla okuyucu birçok farklı kahramanla karşılaşmaktadır. Çocuğun karşılaştığı her karakterin onun için ayrı bir kişilik ve dünyadır; çocuk bu eserleri okudukça farklı dünyaların karakterlerini görür ve tanır. Tunagür’e (2021, s. 144) göre bu doğrultuda birçok edebî tür çocuk edebiyatında yerini almıştır ve almaya da devam edecektir. Çocukların gelişiminde önemli yere sahip olan bu edebî eserlerden biri de biyografidir (Fırat, 2012).

Tanınmış veya tarihe mal olmuş kişilerin hayat hikâyelerinin anlatıldığı biyografi kelimesi köken itibarıyla Yunanca bios (hayat) ve graphein (yazmak) kelimelerinin bir araya gelmesinden oluşmuştur (Turgut, 2007, s. 14). Yüzeysel anlamda “yaşam-hayat çizgisi” anlamına gelen bu kelime terim olarak “yaşam öyküsü” anlamına gelmektedir (Kıbrıs, 2000, s. 177). Alpaslan’a (2009) göre biyografi, birçok alanda başarılı olmuş kişilerin yaşam hikâyelerine yer verilen kısa veya uzun metinlerin genel adıdır. Oğuzkan (2000, s. 159) ün kazanmış kişilerin yaşamalarını kanıtlara dayalı olarak inceleyen eserleri biyografi olarak tanımlarken Kılıç (2011, s. 96) belli bir alandan başarıya ulaşmış ünlülerin, devlet adamlarının yaşam hikâyelerinin belgelere dayanarak anlatıldığı edebî yazıları biyografi olarak tanımlamaktadır. Russell (2004) ise biyografiyi bireysel hayatın tümünün veya bir bölümünün anlatıldığı edebiyat eseri olarak ifade etmektedir.

Tarihe mal olmanın yanı sıra eserleriyle, icatlarıyla bugüne kadar yaşamış olana bireylerin hayatlarının merak konusu olmasının doğal olduğunu söylemek mümkündür. Bu merak

neticesinde başka yazarlar bu ünlülerin tanınmasını, bilinmesini, gelecek kuşaklar tarafından rol model alınmasını sağlamak, kimlik arayışında olan bireylerin önüne uygun modeller çıkarabilmek amacıyla yaşam hikâyelerini yazıya aktarır. Yazıya aktarılan bu eserleri diğer edebî türlerden ayıran önemli özelliklerden birisi de kanıtlara dayanmasıdır. Bundan ötürü biyografi yazarken rastgele duyulan durumlardan ziyade bahsedilen konuyla ilgili ya bilgi-belgelerden ya da kişinin yakın arkadaşlarından, akrabalarından, tanıdıklarından istifade etmek gerekir.

Yetişme çağındaki çocuk, her şeyi çevresinde gözlemleyerek öğrenemez. Sosyal hayatta karşılaşmadığı veya karşılaşma olasılığı az olan, belli bir alanda ün kazanmış kimi bireyleri onlar hakkında yazılmış eserler aracılığıyla tanıyabilir. Bu eserler bir kişinin yaşam öyküsünü öğretmenin yanı sıra çocuğa başkalarının yaşamın zorlukları karşısındaki mücadelesini, verilen bir emeğinin ve çabanın sonucunu gösterir. Böylece çocuk yaşama da hazırlanmış olur. Demiray'a (1973, s. 29) göre çocuklar belli alanlarda ün kazanmış büyüklerin biyografilerini onların yaş seviyesine hitap edecek tarzda yazıldığı sürece neredeyse her yaşta okumaktan zevk duyar. Oğuzkan (2000, s. 159) ise çocukların belli gelişme dönemlerinde çevrelerinde yaşayan veya maceraları kitaplara geçmiş kişileri rol model alma ihtiyacı duyduklarını ifade etmektedir. Biyografik eserler sayesinde çocuktaki bu özdeşleşme duygusunun doyurulmuş olabileceğini dile getirmektedir. Biyografik eserlerin bu yararlarının yanı sıra öğretici bir materyal olarak eğitim ortamında kullanılması, öğrencilerde bilim, ilim, sanat, tarih, edebiyat ve spor gibi alanlara yönelik bilgi sağlamalarına, karakter ve değerler eğitimine, insan sevgisi, doğruya ulaşma ve karşılaştığı problemlere karşı birlik olma gibi davranışların kazandırılmasına, daha birçok kazanıma dönük öğretim faaliyetinin edinilmesine katkı sağladığı söylenebilir (Kıbrıs, 2000; Er ve Şahin, 2012, s. 91). Şirin'e (1994) göre biyografi çocuğu masalların semboller dünyasından çıkararak gerçeğe yaklaşmasına yardımcı olur. Çocukta başarmak isteğini kamçılar; ona cesaret, azim, kendine ve çevresine güven aşılar. Sturm (2003, s. 171) kitapların bireyin kendisini keşfetme sürecini kolaylaştırdığını ifade ederken Burns (2004) ise hikâyelerin bireyi eğittiğini, değerleri öğrettiğini, disipline ettiğini, bireyi değiştirip geliştirdiğini dile getirmektedir. Bu durum çocukta öz güven duygusunun ortaya çıkmasına veya gelişmesine katkı sunabilir.

Öz güven, insanın içinde hissettiği, yaşama, sosyal çevresine ve insanlara karşı beslediği güvendir (Ras, 2015, s. 12). Eldeleklioğlu'na (2004) göre öz güven kişinin davranışlarını belirleyen önemli bir kavramdır. Bireyin kendine has pozitif düşüncelerinin olması, kendisini birçok konuda yeterli hissetmesi, kendisini sevmesi, kendisini tanıması, bilmesi ve olduğu gibi kabul etmesiyle ilgili bir kavramdır. Feltz'e (1988, s. 423) göre öz güven, kişinin bir etkinliği başarılı bir şekilde yapacağına olan inancıdır.

Öz güven insanın enerjisini artırır, insana güç verir; insanı daha fazla çaba göstermeye özendirir. Başarı için ilham kaynağı verir. Öz güveni yüksek olan bireyler; çoğunlukla kendilerine daha çok güvenen, başarma isteği ile hareket eden, iyimser bir bakış açısına sahip olan, yeni fikirlere ve tecrübelerle açık ve araştırmacı olan, zorluklardan yılmayan, sorumluluk yüklenen ve atılgımcı kişilik özelliklerine sahiptirler (Kurtuldu, 2007). Ayrıca öz güven sahibi bireyler, yaşadığı olumsuzluklardan dersler çıkararak kendini ispatlama yoluna giderler. Bu bakımdan öz güven duygusunun bireyin birçok olumlu davranışının ortaya çıkmasını sağlamasından dolayı özellikle kişilik temellerinin olduğu yaş döneminde, ortaokul dönemlerinde, öz güvenli öğrencilerin yetiştirilmesi hem bireyin hem de toplumun faydasına bir gelişme olabilir.

Alanyazında tarih öğretiminde biyografi kullanımı (Gençtürk, 2005), sosyal bilgilerde biyografi öğretimi (Kaymakçı ve Er, 2009), sosyal bilgiler dersinde biyografi kullanımıyla ilgili

öğrenci görüşleri (Er ve Şahin, 2012), çocuk edebiyatının Türkçe eğitimindeki yeri: biyografi kullanımı (Fırat, 2012), sosyal bilgiler derslerindeki değer eğitiminde biyografi kullanımı (Yığıttir ve Er, 2013), biyografiyi öyküleştirme yöntemi ve bu yöntemin uygulanmasına ilişkin öğretmen adaylarının görüşleri (Öztürk ve Kardeş, 2018) sosyal bilgiler ders kitaplarında kullanılan biyografilerin incelenmesi (Bektaş, 2019), ilkökul 4. sınıf sosyal bilgiler dersinde kültürel mirasa duyarlılık ve vatanseverlik değerlerinin biyografilerle öğretimi (Açık, 2020) ile ilgili çalışmalar yapılmıştır. Yapılan çalışmalar incelendiğinde genel itibariyle sosyal bilgiler ve tarih dersi kapsamında biyografiler aracılığıyla öğrencilere değer öğretimi, biyografinin bir eğitim- öğretim materyali olarak kullanımı, bu türün eğitim- öğretim aracı olarak kullanılmasıyla ilgili öğrenci ve öğretmen adaylarının görüşlerine yönelik çalışmaların yapıldığını söylemek mümkündür. Warren ve Wellek'e (1983, s. 94) göre çok eski bir tür olan biyografi, üzerinde en az çalışmanın yapıldığı türdür. Ancak bireyin gelişiminde ve girişimci bir kişilik özelliği göstermesinde bu denli önemli bir duygunun biyografi eserleriyle geliştirilmesinin ne ölçüde etkileneceğiyle ilgili herhangi bir çalışma yapılmamıştır. Bu çalışmada biyografi eserlerinin ortaokul öğrencilerinin öz güven duygusunun gelişimine etkisinin olup olmadığını ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda, aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Deney ve kontrol gruplarının öz güven ölçeğinden aldıkları ön-test ve son-test puanları arasında anlamlı bir farklılıklar var mıdır?
2. Öğrencilerin uygulamayla ilgili görüşleri nelerdir?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Araştırmada, karma araştırma desenlerinden açıklayıcı sıralı desen kullanılmıştır. Bu desenden hareketle araştırmanın nicel sürecinde, ön-test ve son-test kontrol gruplu yarı deneysel desen kullanılmış; nitel sürecinde ise yazılı görüş toplanmıştır. Bir karma yöntem deseni olan açıklayıcı sıralı desenin esas amacı, nicel verilerle elde edilen ilişkileri nitel aşamayı uygulayarak açıklığa kavuşturmadır (Creswell ve Crack, 2018). Bu yaklaşımda uygulama iki aşamada meydana gelir. Birinci aşamada araştırmacı, nicel verileri topladıktan sonra analiz ettiği bulguları kullanarak ikinci aşamayı planlamak; daha sonra ise ikinci (nitel) aşamada yazılı olarak toplanan görüşlerle nicel bulgularda verilen cevapların açıklanmasına yardımcı olmaktır. Yani bu desende nicel bulguları daha detaylı bir şekilde açıklamak amacıyla nitel veriler kullanılmaktadır (Creswell, 2017).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, Adıyaman il merkezindeki bir ortaokulun 6. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışma grubunun demografik bilgileri Tablo 1'de yer almaktadır.

Tablo 1: Çalışma Grubuna İlişkin Demografik Bilgiler

		Deney	Kontrol	Toplam
Cinsiyet	Kız	12	14	26
	Erkek	8	7	15
	Toplam	20	21	41
Kardeş sayısı	Bir kardeş	2	3	5
	İki kardeş	5	4	9
	Üç kardeş	9	10	19
	Dört kardeş	4	4	8
	Toplam	20	21	41
Anne eğitim durumu	Okuryazar	2	3	5

	İlkokul	11	10	21
	Ortaokul	5	6	11
	Lise	2	2	4
	Toplam	20	21	41
Baba eğitim durumu	Okuryazar	1	2	3
	İlkokul	3	4	7
	Ortaokul	6	5	11
	Lise	7	6	13
	Üniversite	3	4	7
	Toplam	20	21	41

Deney grubunda 12 kız, 8 erkek ve toplam 20 öğrenci; kontrol grubunda ise 14 kız 7 erkek ve toplam 21 öğrenci bulunmaktadır. Araştırmada, deney ve kontrol grubunun kardeş sayıları, anne ve baba eğitim durumları incelenmiştir. Buna göre deney ve kontrol grubunun kardeş sayılarının, anne ve baba eğitim durumlarının birbirine benzer olduğu görülmektedir.

Uygulama Süreci

Araştırmanın etik kurul izni Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimleri Etik Kurulu, 25.02.2021 tarih ve 22082 sayılı karar ile alınmıştır. Araştırma, uzaktan eğitim süreci içerisinde yürütülmüştür. Deney grubu öğrencilerine; bilim, spor, sanat gibi alanlarda dünya çapında isim yapmış kişilerin biyografileri okutulmuştur. Araştırmacıardan biri dersin öğretmeni olduğu için uygulama öncesi bir yayınevinin ünlü kişilerin yaşamını anlatan kitap serisinin olduğunu tespit etmiştir. Ekonomik olması ve tüm öğrencilere rahat okutulabilmesi için bu yayınevine ait set satın alınmıştır. Kontrol grubuna ise içerisinde biyografik unsurların olmadığı kitaplar okutulmuştur. Her iki gruba okutulan kitaplar, Türkçe eğitimi alanında uzman iki kişiye danışılarak seçilmiştir. Araştırmanın uygulama süreciyle ilgili bilgilere Tablo 2’de yer verilmiştir.

Tablo 2: Uygulama Takvimi

1. Hafta	Deney ve kontrol gruplarına öz güven ölçeği ön-test olarak uygulandı.	
	Deney Grubunun Okuduğu Kitaplar	Kontrol Grubunun Okuduğu Kitaplar
2. Hafta	<i>Ahmet Rasim Durmadan Yazan Adam</i>	<i>Beyaz Yunus</i>
3. Hafta	<i>Mendel Kalıtımın İlk Yasaları</i>	<i>Köpeğimin Adı Erik</i>
4. Hafta	<i>Leonardo Geleceği Çizen Fırça</i>	<i>Küçük Kara Balık</i>
5. Hafta	<i>Volta Robotların Ruhu</i>	<i>Define Adası</i>
6. Hafta	<i>Pele Futbolun Siyah İncisi</i>	<i>Beyaz Diş</i>
7. Hafta	<i>Mozart Müziğin Harika Çocuğu</i>	<i>Dedemin Bakkalı</i>
8. Hafta	<i>Marco Polo Doğunun Gözlemlerine Yolculuk</i>	<i>Kaşığı</i>
9. Hafta	Deney ve kontrol gruplarına öz güven ölçeği son-test olarak uygulandı. Deney grubundan yazılı görüş toplanmıştır.	

Veri Toplama Araçları

Araştırmanın nicel verileri, öz güven ölçeğinden; nitel verileri ise yazılı görüş formundan elde edilmiştir.

Öz güven Ölçeği

‘Kendim Hakkında Düşüncelerim’ adı ile anılan Öz-Kavram Ölçeği (Öz Güven Ölçeği), 9-16 yaş grubunda bulunan öğrencilere uygulanmak üzere Piers ve Harris (1964) tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin geliştirilme amacı öğrencilerin kendileriyle ilgili duygu, düşünce ve tutumlarını değerlendirmektir. Ölçek, öğrencilerde, benlik anlayışı veya öz kavramlarının gelişimini, boyutlarını, kişilik ve çevre öğeleriyle olan ilişkilerini incelemek ve tespit etmek için kullanılmaktadır. Öz-Kavram Ölçeği, alanyazın tarandığında birçok çalışmada öz güveni ölçmek amacıyla (Doğdu, 2021; Ergen ve Bilen, 2010; Karabacak, Kangalgil, Kaya, 2021; Otacıoğlu, 2008) kullanıldığından ötürü bu çalışmada da bu maksatla kullanılmıştır. Öner (1996) ve Çataklı

(1985) tarafından Türkçeye uyarlanan bu ölçekte 80 betimleyici madde bulunmakta ve öğrenciler tarafından her maddeye “Evet” veya “Hayır” yanıtları verilebilmektedir. Bu ölçekten 0-80 arasında puan alınabilmektedir. Ölçekten alınan yüksek puan, öğrencilerin kendileri hakkında olumlu öz güveni, düşük puanlar ise olumsuz öz güveni ifade etmektedir. Ölçeğin altı farklı boyutu bulunmaktadır. Bunlar sırasıyla (1) Mutluluk-Doyum, Kaygı, (3) Popülarite, Soysal Beğeni ya da Gözde Olma, (4) Davranış ve Uyuma-Konformite, (5) Fiziksel Görünüm ve (6) Zihinsel ve Okul Durumu şeklindedir. Değişik yaş gruplarına uygulanabilen bu ölçeğin güvenilirliği, iç tutarlık ve test tekrar-test teknikleri kullanılarak yapılmıştır. Öner (1996) tarafından yapılan güvenilirlik çalışması sonucunda, ölçeğin iç tutarlılık katsayıları .78 ile .93 arası; Pearson korelasyon katsayıları .71 ile .77 arası olarak hesaplanmıştır. Elde edilen bu verilere göre ölçeğin güvenilirliğinin yeterli olduğu söylenebilir. Ölçekle ölçütler arasında elde edilen .68 ve .64 düzeyindeki puanlar, anlamlı korelasyon olduğunu ifade etmektedir. Ölçeğin yapı geçerliliği için yapılan çalışmada 456 altıncı sınıf öğrencisinin aldığı puana çoklu faktör analizi uygulanmıştır. Bu analizden elde edilen Varimax rotasyonu ile 10 faktörden 6 faktörün yorumlanmaya uygun nitelikte olduğu; ayrıca faktörlerin toplam puan değişiminin %42’sini açıkladığı tespit edilmiştir (Öner, 1996).

Yazılı Görüş Formu

Araştırmada, öğrencilerin uygulamaya yönelik görüşlerini almak için açık uçlu 4 sorudan meydana gelen yazılı görüş formu hazırlanmıştır. Görüş formunun soruları araştırmanın amacına uygun olarak araştırmacılar tarafından hazırlanmıştır. Bu formun hazırlanma sürecinde, 3 Türkçe eğitim uzmanının ve 2 rehber öğretmenin görüşlerine başvurulmuştur. Uzmanların incelemesi sonucunda, görüş formunun son şekline karar verilmiştir. Bu bağlamda 16 gönüllü öğrenciye formda bulunan sorular, yazılı olarak sorularak onların görüşleri alınmıştır. Araştırmada kullanılan yazılı görüş formunun soruları şu şekildedir:

1. Okuduğunuz biyografik eserler sizde ne gibi duygular uyandırdı?
2. Biyografisini okuduğunuz ünlü kişilerin hayatları sizi hangi yönleriyle etkiledi?
3. Gelecekte sizin de hayatınızı anlatan bir kitabın olması hakkında ne düşünüyorsunuz?
4. Biyografik eserlerin öz güveninizi (kendine güven) etkilediğini düşünüyor musunuz? Nasıl?

Verilerin Çözümlemesi

Araştırmanın nicel veri çözümlemesinde, ilk olarak deney ve kontrol grubunun ön-testleri için t-testi; daha sonra karışık ölçümler için iki yönlü ANOVA analizi kullanılmıştır. İki yönlü ANOVA analizinde, ilişkisiz örneklemeler için deney ve kontrol grubunun aldığı puanların karşılaştırılması yapılır; ilişkili örneklemeler (tekrarlı) için ise deney veya kontrol grubuna ön-test, sonra da son-test yapılır (Can, 2019, s. 247). Bu analizin yapılabilmesi için her grup için normallik varsayımlarının sağlanmış olması, varyansların homojen olması ve grupların kovaryansları arasında anlamlı fark olmaması gerekir. Yapılan analizler sonucunda normallik için gerekli koşulların sağlandığı görülmüştür. Bu bağlamda her bir grup için normallik değerleri Tablo 3’te gösterilmiştir.

Tablo 3: Öz Güven Ölçeğinden Alınan Puanların Normallik Testi Sonuçları

Grup	Ölçüm	Shapiro-Wilk		
		İstatistik	sd	p
Deney	Ön-test	,933	21	,156
	Son-test	,973	21	,805
Kontrol	Ön-test	,912	20	,070
	Son-test	,929	20	,145

Tablo 3'e göre deney ve kontrol grubunun ön-test ve son-test puanlarının normal olduğu görülmektedir ($p>0,05$).

Her bir ölçümde, grupların varyansları homojen olmalıdır. Buna göre varyans homojenliğini ölçen Levene's testi sonuçları Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4: Öz Güven Ölçeğinden Alınan Puanların Ön-Test ve Son-Test Levene's Testi Sonuçları

	F	df1	df2	Sig (p)
Ön Test	,464	1	39	,500
Son Test	2,442	1	39	,126

Tablo 4 incelendiğinde, ön-test ve son-test Levene's testi sonuçlarına göre varyansların homojen olduğu görülmektedir ($p>0,05$).

Testin koşullarından biri de grupların kovaryansları arasında anlamlı bir farkın olmamasıdır. Bu bağlamda, kovaryanslar arasındaki anlamlılığı test eden Box's M testi yapılmalıdır. Buna göre Box's M testinin kovaryans matrisi eşitliği Tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5: Box's Testinin Kovaryans Matrisi Eşitliği

Box's M	,187
F	,059
df1	3
df2	399135,677
Sig. (p)	,981

Tablo 5'e göre ikili kombinasyonlar için grupların kovaryansları arasında anlamlı fark görülmemektedir ($p>0,05$).

Araştırmanın nitel verileri, içerik analizi yöntemi ile çözümlenmiştir. İçerik analizinde, birbirine benzerliği bulunan verileri, belirlenen kavramlar ve temalar bağlamında bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlamasını kolaylaştıracak bir şekilde düzenleyerek yorumlamak esastır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Bu analiz sürecinde öncelikle öğrencilerin görüşleri listelenerek kodlar çıkarılmış ve kod sayıları hesaplanmıştır. Daha sonra kodlar ve kodlara ilişkin öğrenci yanıtları kategoriler hâlinde verilerek yorumlanmıştır. İçerik analizinin güvenilirliği için sorulara verilen cevaplar iki kodlayıcı tarafından kodlanmıştır. Kodlayıcılar arasındaki güvenilirlik katsayısı, Miles ve Huberman'ın (2016) formülüyle hesaplanarak 0,91 olarak bulunmuştur. Güvenirlik= Görüş Birliği/ (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı). Bu formülden hareketle $22 / (22+2) = 0,91$ sonucuna ulaşılmıştır.

Bulgular

1. Nicel Bulgular

Bu bölümde, grupların ön-test sonuçlarının karşılaştırılması için t-testi; ön-test ve son-test puanlarının karşılaştırılması için iki yönlü ANOVA analizlerine yer verilmiştir.

Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin öz güven ölçeğinden aldıkları ön-test puanlarına yönelik t-testi sonuçlarına Tablo 6'da yer verilmiştir.

Tablo 6: Deney ve Kontrol Grubunun Öz Güven Ölçeği Ön-Test Puanlarına Yönelik t-testi Sonuçları

Gruplar	N	\bar{X}	Ss	sd	t	p
Deney	21	49,62	7,612	39	,421	,676
Kontrol	20	48,70	6,334			

Tablo 6 incelendiğinde, deney ve kontrol grubunun öz güven ölçeği ön-test puanları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir [$t(39)=,421$ $p>0,05$; $p=,676$]. Buna göre uygulama öncesinde deney ve kontrol grubu öğrencilerinin öz güven puanları bakımından birbirine denk olduğu söylenebilir.

Biyografi kitapları okuyan deney grubu öğrencileriyle farklı türlerde kitaplar okuyan kontrol grubu öğrencilerinin öz güven ölçeğinden aldıkları ön-test ve son-test puanları karşılaştırılmıştır. Bu sebeple karışık ölçümler için iki yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır.

Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin öz güven ölçeği ön-test ve son-test puanlarına ilişkin sonuçlar Tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 7: Öz Güven Ölçeğinden Alınan Ön-Test ve Son-Test Puanlarına İlişkin Sonuçlar

Gruplar	Ön-test			Son-test		
	N	X	Ss	N	X	Ss
Deney	21	49,62	7,612	21	62,14	5,092
Kontrol	20	48,70	6,334	20	51,70	7,335

Tablo 7’ye göre deney grubu öğrencilerinin öz güven ölçeğinden aldıkları ortalama puanlarının ön-testte ($X= 49,62$) ve son-testte ($X= 62,14$) olduğu; kontrol grubu öğrencilerinin ön-testte ($X= 48,70$) ve son-testte ($X= 51,70$) olduğu tespit edilmiştir. Buna göre biyografik kitapları okuyan deney grubu öğrencilerinin öz güven puanlarının diğer kitapları okuyan kontrol grubu öğrencilerinin öz güven puanlarına göre son-testte daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 8: Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Öz Güven Ölçeği Ön-Test ve Son-Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin ANOVA Sonuçları

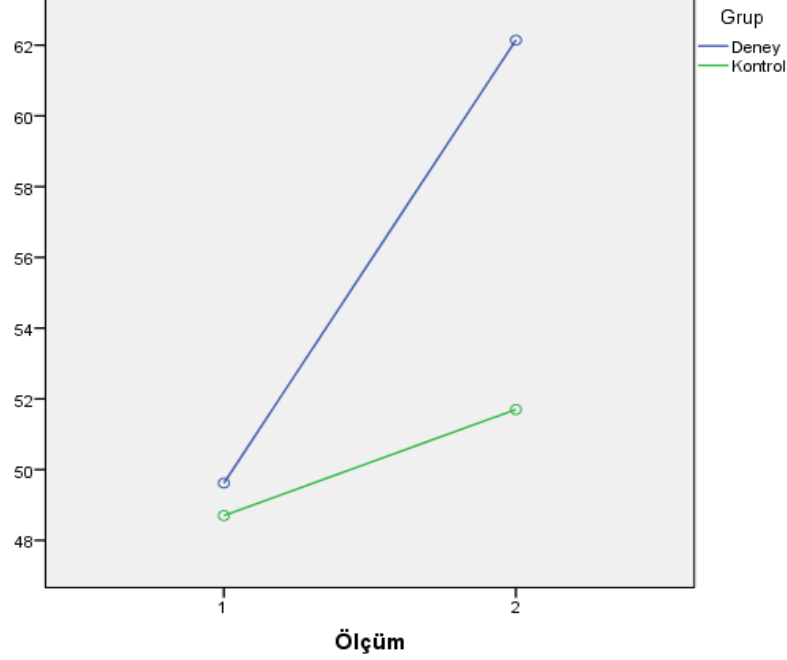
Kaynak	Kareler Toplamı (KT)	df	Kareler Ortalaması (KO)	F	p
Gruplar arası	230552,720	1	230552,720	4437,415	,000
Grup (Deney/Kontrol)	661,207	1	661,207	12,726	,001
Hata	2026,305	39	51,957		
Gruplar içi					
Ölçüm (Ön-test Son-test)	1234,332	1	1234,332	33,532	,000
Ölçüm*Grup	464,576	1	464,576	12,621	,001
Hata	1435,619	39	36,811		

Tablo 8 incelendiğinde, deney grubunun ön-test ve son-test öz güven puanları ile kontrol grubunun ön-test ve son-test öz güven puanları arasında anlamlı bir fark tespit edilmiştir [$F(1-39) =12,726$; $p<0,05$]. Bu bakımdan gruplar arasında öz güven ölçeği puanlarının ölçüm ayrımı yapılmaksızın farklılaştığı görülmektedir.

Gruplar içi analiz sonuçlarına göre deney ve kontrol grubu ön-test ve son-test ortalama öz güven puanları arasında anlamlı bir farklılığın olduğu tespit edilmiştir [$F(1-39) =33,532$; $p<0,05$]. Bu bağlamdan hareketle öğrencilerin öz güven puanlarının grup ayrımı yapılmaksızın,

uygulanan işleme göre değiştiği söylenebilir. Ayrıca uygulamada grubun ölçme üzerindeki etkisinin anlamlı olduğu görülmektedir [$F(1-39) = 12,621$; $p < 0,05$].

Öz güven ölçeği ön-test ve son-test puanlarındaki değişim Grafik 1’de gösterilmektedir.

Grafik 1: Öz Güven Ölçeği Ön-Test ve Son-Test Puanlarındaki Değişim

Grafik 1’e göre deney ve kontrol gruplarının ön-testten aldıkları puanların birbirine yakın olduğu; son-testten aldıkları puanların ise her iki grupta yükseldiği ancak deney grubunda ciddi bir yükselişin olduğu görülmektedir.

2. Nitel Bulgular

Öğrencilerin biyografik eserleri okuduktan sonra ne gibi duygular içine girdiğini anlamak için görüşleri alınmış ve bu konudaki görüşlerine Tablo 9’da yer verilmiştir.

Tablo 9: Biyografik Eserleri Okuduktan Sonra Yaşanılan Duygularla İlgili Öğrenci Görüşleri

Kategori	f	%
Mutluluk	6	22,2
Gurur	6	22,2
Merak	5	18,5
Başarı	3	11,1
Kararlılık	3	11,1
Üzüntü	2	7,4
Sabır	2	7,4
Toplam	27	100

Tablo 9’a bakıldığında, öğrencilerin biyografik eserleri okuduktan sonra yaşadığı duygular yedi kategori altında toplanmıştır. Bunlar; mutluluk (%22,2), gurur (%22,2), merak (%18,5), başarı (%11,1), kararlılık (%11,1), üzüntü (%7,4), sabır (%7,4) şeklinde sıralanmıştır. Bu bağlamda ilgili kategorilere yönelik bazı öğrenci görüşleri şöyledir:

Okuduğum biyografik eserler bende en başta gurur duygusunu uyandırdı. Biyografisini okuduğum kişilerin yaptığı çalışmaların başarılı olması da bende mutluluk duygusunu uyandırdı (Ö2).

Hayatlarında ne olduğunu merak ettim bazı ünlü kişiliklere üzuldüm, bazen gurur duygusu uyandırdı (Ö4).

Bende azim, merak, sabır, kararlılık, gibi birçok duygu uyandırdı bu kişiler. Örnek davranışlarıyla bana da pek çok yönden örnek oldular (Ö9).

Gurur ve mutluluk duygusu uyandırdı bende. Ayrıca, azim, başarı gibi duygular uyandırdı (Ö12)

Öğrencilerin biyografik eserleri okuduktan sonra başarılı olma isteklerinin arttığı; azim, gurur ve mutluluk gibi duygularının oluştuğu görülmektedir.

Öğrencilerin biyografisini okudukları ünlü kişilerin hayatlarının kendilerini hangi yönleriyle etkilediğini anlamak için görüşleri alınmış ve bu konudaki görüşleri Tablo 10'da gösterilmiştir.

Tablo 10: Ünlü Kişilerin Hayatlarında Etkilenme Durumuyla İlgili Öğrenci Görüşleri

Kategori	f	%
Başarılı olma	8	32
Çaba gösterme	5	20
Engelleri kaldırma	5	20
Pes etmeme/ Azim	4	16
Çalışkanlık	2	8
Onlar gibi olma isteği	1	4
Toplam	25	100

Tablo 10'a bakıldığında, öğrencilerin ünlü kişilerin hayatlarından etkilendiği yönler, altı kategori altında toplanmıştır. Bunlar; başarılı olma (%32), çaba gösterme (%20), engelleri kaldırma (%20), pes etmeme azim (%16), çalışkanlık (%8), onlar gibi olma isteği (%4) şeklinde sıralanmıştır. Bu bağlamda ilgili kategorilere yönelik bazı öğrenci görüşleri şöyledir:

Çok çaba sarf etmeleri, sabretmeleri, karşısındaki engelleri kaldırmaları ve insanlık için çalışmaları beni etkiledi (Ö1).

Beni başarı yönleriyle etkiledi. Çünkü her yönde başarılı olamayız. Fakat okuduğum ünlü kişilerin her biri birbirinden başarılı (Ö7).

Olumlu; başarmak için önüne çıkan her engeli yıkıp atmak gerekiyormuş (Ö3).

Alsa pes etmemek gerektiğini, çaba göstererek ancak istediğimiz sonuca ulaşabilmemiz gerektiğini öğretti ve en önemlisi ise azmetmenin çok önemli olduğunu öğretti. (Ö8).

Beni onların yaptıklarını yapma isteği uyandırdı başarılar (Ö11).

Beni çok etkileyen yönler var. Bu kadar kişinin hayatı hep benzer. Azim ve başarı. Bazen ben de çalışmalıyım dedim kendime (Ö13).

Öğrencilerin büyük çoğunluğu, ünlü kişilerin hayatlarından başarılı olma, çaba gösterme ve engelleri ortadan kaldırma yönleriyle etkilenmiştir. Ayrıca öğrenciler, ünlü kişilerin azim, kararlılık, çalışkanlık gibi yönlerinden de etkilendiği ifade etmiştir. Bu bağlamda öğrencilerin başarıya odaklı, öz güvenlerini geliştirebilecek ve olumlu kimlik oluşturabilecek yönlerden etkilendiği ifade edilebilir.

Öğrencilerin gelecekte kendi biyografisinin olması hakkındaki düşüncelerini anlamak için görüşleri alınmış ve bu konudaki görüşleri Tablo 11'de gösterilmiştir.

Tablo 11: Öğrencilerin Gelecekte Kendi Biyografisinin Olması Durumuyla İlgili Görüşleri

Kategori	f	%
Sevinme	7	28
İsteme	6	24
Tanınır olma isteği	5	20
Gurur duyma	4	16
Model olma	3	12
Toplam	25	100

Tablo 11'e göre, öğrencilerin gelecekte kendi biyografisinin olmasıyla ilgili görüşleri beş kategori altında toplanmıştır. Bunlar; sevinme (%28), isteme (%24), tanınır olma isteği (%20), gurur duyma (%16), model olma (%12) şeklinde sıralanmıştır. Bu bağlamda ilgili kategorilere yönelik bazı öğrenci görüşleri şöyledir:

Ben de bir şeyler başarıp kendi hayatımı anlatan bir kitap olsa sevinirdim, kendimle gurur duyardım (Ö1)

Kesinlikle isterim bence tanımak güzel bir şey. Başarılı olmak, ailene ülkeneye faydalı olmak çok güzel (Ö2).

Gelecekte benim de kitabımın olmasını isterdim, benim ne yaptıklarımı görebilirlerdi(Ö5)

Kitabım yazılsa insanların beni tanimasından gurur duyardım (Ö7).

Benim hayatımı anlatan kitaplar olursa iyi olur. Herkesin beni tanınması güzel olur (Ö9)

Bence çok güzel olurdu ismimin her yerde anılması ve herkese örnek olmam beni çok mutlu eder. Birde çocukların beni örnek alıp da yeni mucitler ortaya çıkması da beni çok mutlu ederdi (Ö10).

Bence çok güzel olur. İnsanların beni tanınması ve insanlığa yaptığım katkılardan beni örnek almasını isterdim (Ö16).

Öğrenciler, kendi hayatlarının anlatıldığı bir kitabın olmasından duyacakları mutluluğu, sevinci dile getirmiştir. Ayrıca model olma ve tanınır olma isteklerini de belirtmiştir. Bu bulgulardan hareketle öğrencilere okutulan biyografik eserlerin onların gelecek tasavvurlarını etkilediği söylenebilir.

Okutulan biyografik eserlerin öğrencilerin öz güven duygusunu etkileme durumunu anlamak için görüşleri alınmış ve bu konudaki görüşleri Tablo 12'de gösterilmiştir

Tablo 12: Öz Güven Duygusunun Etkilenme Durumuyla İlgili Öğrenci Görüşleri

Kategori	f	%
Öz güven artması	9	42,8
Öz güven uyandırma	6	28,5
Olumlu etkileme	4	19,0
Etkilenmeme	2	9,5
Toplam	21	100

Tablo 12'ye göre, okutulan biyografik eserler öğrencilerin öz güvenlerine etkisini anlamak için görüşleri alınmış ve bu görüşleri dört kategori altında toplanmıştır. Bunlar; öz güven artması (%42,8), öz güven uyandırma (%28,5), olumlu etkileme (%19), etkilenmeme (%9,5) şeklinde sıralanmıştır. Bu bağlamda ilgili kategorilere yönelik bazı öğrenci görüşleri şöyledir:

Benim öz güvenimi etkilediğini düşünüyorum. Çünkü hayatlarını dinledikçe ve araştırdıkça çok etkilendim ve onların azmiyle vazgeçmemesi benim de öz güvenimi arttırdı (Ö3).

Benim öz güven duygumu uyandırdı. Çünkü ülkemize, dünyaya ve insanlığa karşı yararlı olmayı elbette herkes ister (Ö4).

Benim öz güven duygumu etkilemedi (Ö6).

Ünlü kişilerin hayatları kendime güvenimi arttırdı. Bazen kendim de çok başarılı olmak, tanınmak istedim. Annemi sevindirmek, ailemi mutlu etmek istemek gerçekten çok güzel (Ö11).

Öz güvenimi olumlu etkilediğini düşünüyorum. Ben de gelecekte birçok şey yapabilirim (Ö12).

Öğrencilerin çoğunluğu, biyografik eserleri okuduktan sonra öz güvenlerinin arttığını ve olumlu etkilendiğini belirtmiştir. Çok az öğrenci ise eserleri okuduktan sonra öz güveninin etkilenmediğini ifade etmiştir.

Sonuç ve Tartışma

Bu çalışma kapsamında biyografi eserlerinin ortaokul öğrencilerinin öz güven duygusuna etkisi incelenmiştir ve biyografi eserleriyle ilgili öğrenci görüşlerine başvurulmuştur. Araştırmada elde edilen sonuçlar aşağıda özetlenmiştir.

Araştırmanın sonuçlarına göre biyografik kitapları okuyan deney grubu öğrencilerinin öz güven puanlarının diğer kitapları okuyan kontrol grubu öğrencilerinin öz güven puanlarına göre son-testte daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. İlgili literatür incelendiğinde yapılan bu araştırmanın sonucuyla farklı alanlarda yapılan araştırmaların sonuçlarının birbirini desteklediğini söylemek mümkündür. Ancak Türkçe eğitimi alanında bu yönde bir çalışmanın olmadığı görülmektedir. Açık (2020), ilkokul 4. sınıf düzeyinde yer alan öğrencilerle yaptığı çalışmanın sonucunda, sosyal bilgiler dersinde, kültürel mirasa duyarlılık ve vatanseverlik değerlerinin öğretiminde, öğrencinin seviyesine uygun olması ve kazandırılması istenilen değeri işlenmesi koşuluyla biyografiden istifade edilebileceğini tespit etmiştir. Gençtürk (2005) tarih öğretiminde, biyografileri kullanarak biyografi ile öğretim etkinliklerinin öğrenci başarısına etkisini incelemiştir. Bu amaç doğrultusunda deney grubuna biyografilere dayalı öğretim, kontrol grubuna ise düz anlatım yöntemi kullanarak tarih öğretimi gerçekleştirmiştir. Araştırma sonucunda biyografi kullanılarak gerçekleştirilen öğretimin öğrencilerin akademik başarısı üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olduğu sonucuna ulaşmıştır. Erdem (2010) sosyal bilgiler öğretiminde biyografi kullanımının 7. sınıf öğrencilerinin akademik başarılarına etkisini ortaya koymayı amaçladığı çalışmasının sonucunda, biyografi ile işlenen sosyal bilgiler derslerinde öğrencilerin akademik başarılarının arttığını tespit etmiştir. Kaymakçı ve Er (2009) yaptıkları araştırma sonucunda, biyografi ile öğretim yönteminin ilköğretim kademesinde sosyal bilgiler dersi içerisinde etkili bir biçimde kullanılmasının öğrencilere olumlu etkiler yapacağını belirlemişlerdir. Warren (1992) yaptığı derslerde biyografi kullanımının öğrenciler üzerinde empati becerisinin gelişmesine katkı sağladığını saptamıştır. Öğrencilerin kendilerini biyografide yer alan kahramanların yerine koyduklarını tespit etmiştir. McGowan ve Guzzetti (2003) sosyal bilgiler ve vatandaşlık eğitimini zenginleştirme bağlamında roman, mitoloji, biyografi, drama gibi edebî eserlerinin kullanılabilirliğini ifade etmektedirler. Fırat (2012) da yaptığı araştırma sonucunda biyografinin Türkçe eğitiminde istenilen düzeyde kullanılmadığı tespit etmiştir. Çocukların bireysel, sosyal ve zihinsel yönden gelişiminde etkili bir tür olan bu türün kullanılması gerektiğini belirlemiştir.

Uygulama boyunca okutulan biyografi eserleriyle ilgili görüşlerine başvurulmuş öğrenciler biyografi eserlerini okuduktan sonra başarılı olma isteklerinin arttığını, kendilerinde azim, gurur ve mutluluk gibi duyguların oluştuğunu dile getirmişlerdir. Ünlü kişilerin hayatlarından başarılı olma, çaba gösterme, engelleri ortadan kaldırma yönlerinden etkilendiklerini beyan etmişlerdir. Ayrıca öğrenciler ileride kendi hayatlarının anlatılacağı bir kitabın olmasından mutluluk duyacaklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin büyük çoğunluğu biyografi eserlerini okuduktan sonra öz güven duygularının arttığını dile getirmişlerdir. İlgili literatürde Türkçe eğitime yönelik herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Ancak farklı alanlarda yapılan benzer çalışmalarla araştırma sonuçları örtüşmektedir. Öztürk ve Kardaş (2018) Türk edebiyatı tarihinde çok önemli bir yere sahip olan kişiliklerin biyografilerinin öğretiminde biyografiyi öyküleştirme yöntemini uyguladıkları ve öğretmen adaylarının bu yöntemin etkililiğine ilişkin görüşlerini inceledikleri çalışma sonucunda, uygulamaya ilişkin görüş belirten öğretmen adaylarının büyük çoğunluğu biyografiyi öyküleştirme yönteminin kalıcı öğrenme, mizah sayesinde derse ilgi, topluluk önünde etkili konuşma, yazı yazma becerisi kazandırma gibi avantajlar sağladığını belirtmişlerdir. Ayrıca diğer derslerde de benzer uygulamaların yapılabileceklerini ifade etmişlerdir. Er ve Şahin (2012) yaptıkları araştırma sonucunda ortaokul öğrencileri sosyal bilgiler ve Türkiye Cumhuriyeti inkılap tarihi ve Atatürkçülük dersinde farklı meslek gruplarına ait birçok kişinin biyografisinin derste bulunmasına yönelik talepte bulunmuşlardır.

Sonuç olarak biyografi eserlerini okuyan öğrencilerin öz güven duygusunun olumlu anlamda geliştiği ve bu eserlerdeki kişileri model aldıkları söylenebilir. Araştırmanın sonuçlarından yola çıkarak aşağıda bazı öneriler dile getirilmiştir:

- Türkçe dersinde biyografi eserleri öğrencilere daha fazla okutulabilir.
- Ders kitaplarında ünlü kişilerin hayatlarını konu alan metinlere daha fazla yer verilebilir.
- Türkçe eğitimi alanında, edebî türlerin öğrencilerin duygu gelişime etkini inceleyen çalışmalar arttırılabilir.
- Türkçe derslerinde öğrencilerin öz güven, sevgi, empati vb. duygularını geliştirmek için edebî türlere daha fazla yer verilmelidir.

Kaynaklar

- Açık, İ. (2020). *İlkokul 4. sınıf sosyal bilgiler dersinde kültürel mirasa duyarlılık ve vatanseverlik değerlerinin biyografilerle öğretimi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Zonguldak: Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Alpaslan, G. (2009). Şiir, yaşam öyküsü, öz yaşam öyküsü. İçinde N.Demir ve E.,Yılmaz (Editörler). *Türk dili yazılı ve sözlü anlatım*, (s. 120-135). Nobel Yayın Dağıtım.
- Bektaş, A. E. (2019). *Sosyal bilgiler ders kitaplarında kullanılan biyografilerin incelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Bolu: Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Burns, G. W. (2004). *101 healing stories for kids and teens: Using metaphors in therapy*. John Wiley & Sons, Inc.
- Can, A. (2019). *SPSS ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Creswell, J. W. ve Clark, V. L. P. (2018). *Karma yöntem araştırmaları: tasarımı ve yürütülmesi* (Çev. Y. Dede ve S.B. Demir). Ankara: Anı Yayıncılık.

- Creswell, J. W. (2017). *Araştırma deseni* (Çev. S. B. Demir). Ankara: Eğiten Kitap.
- Çataklı, M. (1985). *Transliteration equivalence and reliability of the Turkish version of the Piers-Harris Children's Self-Concept Scale*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Demiray, K. (1973). *Türkçe çocuk edebiyatı*. Ankara: Millî Eğitim Basımevi.
- Doğdu, D. (2021). *6., 7. ve 8.sınıf çocuklarının özgüven düzeyleri ile anne-baba tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Bursa: Bursa Uludağ Üniversitesi, Eğitim Bilimler Enstitüsü.
- Eldeleklioğlu, J. (2004). Çocuklarda özgüven gelişimi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(2), 111-121.
- Er, H. ve Şahin, M. (2012). Sosyal bilgiler dersinde biyografi kullanımına ilişkin öğrenci görüşleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10(1), 75-96.
- Erdem, R. (2010). *Sosyal bilgiler öğretiminde biyografi kullanımı*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Niğde: Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ergen, D. ve Bilen, S. (2010). İlköğretim düzeyinde eşlikli çalmaya dayalı keman eğitiminin entonasyon, öz güven ve tutum üzerindeki etkisi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi (BAED)*, 1(1), 23-32.
- Feltz, D. L. (1988), Self Confidence and Sports Performance, *Exercise and Sports Science Reviews*, 16, 423-457.
- Fırat, H. (2012). Çocuk edebiyatının Türkçe eğitimindeki yeri: biyografi örneği. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 29, 44-56.
- Gençtürk, M. (2005). *Tarih öğretiminde biyografi kullanımı*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Karabacak, E.; Kangalgil, M.; Kaya, M. (2021). Halk oyunları eğitiminin 9-16 yaş grubu öğrencilerin özgüven düzeyleri üzerine etkisinin incelenmesi. *Türkiye Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, VI(1), 12- 22.
- Kaya, M. ve Erdem, İ. (2020). Çocuk edebiyatı eserlerinin 7. sınıf öğrencilerinin empati becerisinin gelişimine etkisi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1), 79-114. <http://efdergi.yyu.edu.tr> doi:10.33711/yyuefd.671863.
- Kaymakçı, S. ve Er, H. (2009). Sosyal bilgilerde biyografi öğretimi. İçinde M. Safran (Ed.) *Sosyal bilgiler öğretimi içinde*, (ss. 413- 431). Pegem Akademi.
- Kıbrıs, İ. (2000). *Uygulamalı çocuk edebiyatı*. Eylül Yayınları.
- Kılıç, Y. (2011). Çocuk edebiyatının kaynakları. İçinde Ö. Yılar ve L. Turan. (Editörler). Eğitim fakülteleri için çocuk edebiyatı, (s. 89-118). Pegem Akademi.
- Kurtuldu, S. P. (2007). *İlköğretim okulu yöneticilerinin özgüven düzeyleri ile liderlik düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul: Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Mcgowan, T., Guzzetti, B. ve Doğanay, A. (2003). Edebiyat temelli sosyal bilgiler öğretimi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(11), Retrieved from. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/cusosbil/issue/4367/59729>.
- MEB (2018). *Ortaöğretim Türk dili ve edebiyatı dersi öğretim programı*. Ankara.
- MEB (2019). *Türkçe Dersi Öğretim Programı*. Ankara.

- Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (2016). *Nitel veri analizi*. (Çev. S. Akbaba Altun ve A. Ersoy). Pegem Akademi.
- Oğuzkan, F. (2000). *Çocuk edebiyatı*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Otacıoğlu, G. (2008). Öğretmen adaylarının problem çözme becerileri ile öz güven düzeylerinin incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 8(3), 893-923.
- Öner, N. (1996). *Piers-Harris çocuklarda öz-kavramı ölçeği el kitabı*. Türk Psikologlar Derneği.
- Öztürk, M. ve Kardaş, M. N. (2018). Biyografiyi öyküleştirme yöntemi ve öğretmen adaylarının biyografiyi öyküleştirme yöntemi uygulamalarına ilişkin görüşleri. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 42, 35- 64.
- Ras, P. (2015). *Özgüven: daha iyi bir hayat için öz değeri geliştirmek*. Çev. Belgin Çınar. Akılçelen Kitaplar Yayınları.
- Russell, D. L. (2004). *Literature for Children: A Short Introduction*. Allyn & Bacon Pub.
- Sturm, B. W. (2003). Reader's advisory and bibliotherapy: Helping or healing? *Journal of Educational Media & Library Sciences*, 41(2), 171-179.
- Şirin, M. R. (1994). *Çocuk edebiyatı*. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
- Tunagür, M. (2021). Yazınsal çocuk edebiyatı türleri (roman, hikâye, şiir, gezi yazısı, deneme, anı, tiyatro, biyografi). İçinde M. Tunagür ve M. N. Kardaş (Editörler) *Çocuk Edebiyatı* içinde, (ss. 143- 178). Pegem A Yayıncılık.
- Turgut, G. (2007). *Televizyon Programlarında Biyografilerin İçeriğinin Dönüşümü*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Warren, A. & Wellek, A. (1983). *Edebiyat biliminin temelleri*. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Warren, Ann K. (1992). biography and autobiography in the teaching of history and social studies. *Teaching Innovations column in the Perspectives, American Historical Association*, <https://www.historians.org/publications-and-directories/perspectives-on-history/january-1992/biography-and-autobiography-in-the-teaching-of-history-and-social-studies>, (Erişim Tarihi: 15.09.2021).
- Yiğittir, S. ve Er, H. (2013). Sosyal bilgilerde değer eğitiminde biyografi kullanımı. *Millî Eğitim Dergisi*, 43(200), 200-219.

Extended Abstract

A child in adolescence cannot learn everything by observing everything around him. He/she can get to know some individuals, who he/she has not met in social life or who are less likely to encounter, and who have gained a reputation in a certain field, through the works written about them. These works not only teach the life story of a person, but also show the child the struggle of others against the difficulties of life, the result of a labor and effort. Thus, the child is prepared for life. According to Demiray (1973, p. 29), children enjoy reading the biographies of adults who are famous in certain fields, as long as they are written in a way that appeals to their age level, at almost any age. On the other hand, Oğuzkan (2000, p. 159) states that children need to take as role models those who live around them or whose adventures have been recorded in books during certain developmental periods. He states that this sense of identification in children can be satisfied thanks to biographical works. According to Şirin (1994), biography helps the child get closer to reality by removing the fairy tales from the world of symbols. It stimulates the child's desire to achieve; it instills courage, perseverance, and confidence in himself and those around him. In this respect, no work has a morale boosting quality as much as a biography. While Sturm (2003, p. 171) states that books facilitate the process of self-discovery of the individual, Burns (2004) states that stories educate the

individual, teach values, discipline, and change and develop the individual. This may contribute to the emergence or development of self-confidence in the child.

The use of biography in history teaching in the literature (Gençtürk, 2005), biography teaching in social studies (Kaymakçı & Er, 2009), student views on the use of biography in social studies lessons (Er & Şahin, 2012), the place of children's literature in Turkish education: the use of biography (Fırat, 2012), the use of biography in value education in social studies lessons (Yiğittir & Er, 2013), the method of narrating biography and the opinions of pre-service teachers on the application of this method (Öztürk & Kardaş, 2018), the examination of biographies used in social studies textbooks (Bektaş, 2019), primary school In the 4th grade social studies course, studies were carried out on the teaching of cultural heritage sensitivity and patriotism values with biographies (Open, 2020). When the studies are examined, it is possible to say that there are studies on the views of students and teacher candidates about teaching values to students through biographies, the use of biography as an education-teaching material, and the use of this type as an education-teaching tool, in general within the scope of social studies and history lessons. According to Warren and Wellek (1983, p. 94), biography, which is a very old genre, is the genre on which the least study has been done. However, there has not been any study on the extent to which the development of such an important feeling in the development of the individual and in displaying an entrepreneurial personality trait through biographies will be affected. In this research, it is aimed to reveal whether biography works have an effect on the development of secondary school students' sense of self-confidence. For this purpose, answers to the following questions were sought:

1. Are there any significant differences between the pre-test and post-test scores of the experimental and control groups from the self-confidence scale and their common effects?
2. What are the students' opinions about the application?

Explanatory sequential design, one of the mixed research designs, was used in the research. Based on this design, the quantitative process of the research, pre-test and post-test quasi-experimental design with control group was used; In the qualitative process, written opinions were collected. The study group of the research consists of 6th grade students studying at 15 July Martyrs Secondary School in Adiyaman city center. The research was carried out within the distance education process. To the experimental group students; The biographies of people who have made a name for themselves in fields such as science, sports and art were read. Since one of the researchers was the teacher of the course, he determined that a publishing house had a book series about the lives of famous people before the application. The set belonging to this publishing house was purchased in order to be economical and to be read comfortably by all students. The control group, on the other hand, was taught books that did not contain biographical elements. The books taught to the control group were determined by consulting the opinions of both the Turkish language teachers at the school and the two classroom teachers working at the school.

The quantitative data of the study, from the self-confidence scale; qualitative data were obtained from the written opinion form. In the quantitative data analysis of the research, firstly, the t-test for the pre-tests of the experimental and control groups; then two-way ANOVA analysis was used for mixed measures. Qualitative data of the research were analyzed by content analysis method.

According to the results of the study, it was determined that the self-confidence scores of the experimental group students who read the biographical books were higher in the post-test than the self-confidence scores of the control group students who read the other books. The students, whose opinions were asked about the biography works taught during the application, stated that after reading the biography works, their desire to be successful increased, and they had feelings such as determination, pride and happiness. They stated that they were influenced by the way famous people succeed in their lives, make an effort, and remove obstacles. In addition, the students stated that they would be happy to have a book in which their lives will be told in the future. The majority of the students stated that their self-confidence increased after reading the biographies.